

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä 10.03.2026 § 23

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupalautakunta, 10.03.2026

§ 23

Terveysuojelulain 27, 51 ja 53 §:n mukaisen määräyksen antaminen

773/11.02.01.01/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

terveysuojeluinsinööri Petro Sormunen, p. 050 518 4478

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kemppainen Mika

Päätösehdotus

■■■■■■ kiinteistön omistajan tulee poistaa vesi-ilmalämpöpumpusta ■■■■■■ makuuhuoneeseen aiheutuva terveyshaitta. Terveyshaitta tulee poistaa viimeistään 24.4.2026. Kiinteistön omistajan on toimitettava Lahden ympäristöterveyteen selvitys tehdyistä toimenpiteistä viimeistään 24.4.2026.

■■■■■■ kiinteistön omistaja voi poistaa terveyshaitan esimerkiksi poistamalla vesi-ilmalämpöpumppu tai teettämällä pumpun ulkoyksikölle asianmukainen suojaus tai muilla muutoksilla. Muutosten toteuttamisessa on tarvittaessa käytettävä pätevää ulkopuolista asiantuntijaa. Terveyshaitta katsotaan poistetuksi, kun vesi-ilmalämpöpumpun melu ei enää ylitä asumisterveysasetuksen toimenpiderajoja ■■■■■■ makuuhuoneessa.

Jos terveyshaitta poistetaan vähentämällä melua asumisterveysasetuksen

toimenpiderajojen alapuolelle, tulee [REDACTED] kiinteistön omistajan varmistaa asia kustannuksellaan ulkopuolisen asiantuntijan tekemällä melumittauksella [REDACTED] makuuhuoneesta. Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan virkavastuuta terveydensuojelulain 49 §:n mukaisesti.

Määräyksen tehostaminen

Lahden kaupungin rakennus- ja ympäristölupautakunta tehostaa määräystä juoksevilla uhkasakolla. Uhkasakon kiinteä peruserä on 4000 euroa ja lisäerä 1000 euroa jokaiselta kahden kuukauden tarkastelujaksolta.

Kiinteistön omistaja voidaan tuomita maksamaan uhkasakon peruserä (4 000 euroa) määräajan päättymisen jälkeen, jos velvoitetta ei ole noudatettu eikä noudattamatta jättämiselle ole pätevää syytä.

Tämän jälkeen jokaisesta kahden kuukauden jaksosta, jona aikana velvoitetta ei ole noudatettu, voidaan tuomita uhkasakon lisäerä (1000 euroa). Lisäerän tarkastelujakso alkaa peruserän tuomitsemispäätöstä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta ennen päätöksen lainvoimaisuutta.

Perusteluosa

██████ omistaja teki Lahden ympäristöterveyteen 28.1.2025 asunnontarkastuspyynnön. Asunnontarkastuspyynnön aiheena ██████ vesi-ilmalämpöpumpun tuottama melu makuuhuoneisiin.

Lahden ympäristöterveyteen tehdyn terveystarkastuksen perusteella ██████ tehtiin terveydensuojelulain (763/1994) mukainen asunnontarkastus 14.2.2025 sekä asunnontarkastus ja melumittaus 18.2.2025. Tarkastuskertomus (tarkastuskertomukseen yhdistetty tarkastukset 14.2. ja 18.2.2025, tapahtumatunnus 1858873, oheismateriaali) on toimitettu ██████ ja ██████ omistajille.

Tarkastuskäyntien ja melumittauksen perusteella ██████ kulmamakuuhuoneeseen kuuluvasta melusta voi aiheutua terveydensuojelulain 1 §:ssä tarkoitettua terveystarkastusta.

Tarkastuskertomuksessa 18.3.2025 (tapahtumatunnus 1858873) [REDACTED] omistajaa kehoitettiin ryhtymään toimenpiteisiin vesi-ilmalämpöpumpusta aiheutuvan terveyshaitan poistamiseksi viipymättä.

Terveyshaittaa aiheuttava olosuhde tuli poistaa viimeistään 21.5.2025. Kiinteistön omistaja antoi kehotukseen vastineen 15.5.2025, joka oli osoitettu Lahden rakennusvalvonnalle. Vastineessa [REDACTED] omistaja esitti näkemyksensä asiaan ja kertoi, että vesi-ilmalämpöpumppu on ollut maaliskuun lopussa alkaen sammutettuna.

[REDACTED] omistajan kanssa on käyty myös puhelinkeskusteluja (18.3.2025, 4.4.2025, 16.4.2025, 11.6.2025, 13.6.2025 ja 3.9.2025), joissa on keskusteltu mm. ympäristöterveyden roolista (terveydensuojelulaki ja asumisterveysasetus), todetusta terveyshaitasta ja annetusta kehotuksesta sekä siitä, että kiinteistön omistajana hänellä on vastuu poistaa vesi-ilmalämpöpumpun aiheuttama terveyshaitta.

[REDACTED] kiinteistön omistaja esitti kirjallisesti kesäkuussa 2025, että "Asiantuntijat selvittävät onko ulkopuolisella suojalla mahdollista vielä pienentää äänitasoa, tämän jälkeen toimimme heidän antamien ohjeiden mukaan." Aikataulu ei ollut tiedossa. Omistajan seuraava yhteydenotto oli heinäkuussa, jolloin hän esitti sähköpostissa näkemyksiään mittauksen suorittamisesta. Tämän jälkeen [REDACTED] omistajaa pyydettiin esittämään toimenpidesuunnitelma ja sen aikataulu viimeistään 5.9.2025.

██████ omistaja ilmoitti kirjallisesti 5.9.2025 "██████ talon lämmitys on katkaistu 31.3 ja on todennäköistä että palaamme yö sähkö lämmitykseen marras - joulukuussa". ██████ omistajan mukaan palaisivat tällöin entiseen lämmitykseen. Ympäristöterveyden vastaus omistajalle oli, että asia on kunnossa, jos vesi-ilmalämpöpumppu pidetään pois päältä. Ja jos omistaja aikoo ottaa laitteen uudelleen käyttöön, niin toimenpiteet meluhaitan poistamiseksi on tehtävä ennen käyttöönottoa.

██████ omistaja ilmoitti 12.11.2025 Lahden ympäristöterveyteen, että ██████ vesi-ilmalämpöpumppu on ollut taas päällä ja aiheuttaa meluhaittaa asunnon makuuhuoneisiin.

██████ omistaja ilmoitti Lahden ympäristöterveyteen 24.11.2025, että hän on teettänyt lisäsuojauksia vesi-ilmalämpöpumpun ympärille. ██████ omistaja ilmoitti 25.11.2025, että "19.11 , pumppua ei ole otettu käyttöön, koska on muita lämmitys vaihtoehtoja olemassa."

Lisäsuojauksen rakentamisen jälkeen ██████ omistajat ilmoittivat Lahden ympäristöterveyteen 2.12.2025, että meluhaitta jatkuu edelleen.

Lahden ympäristöterveys teki ██████ asunnontarkastuksen 12.12.2025 ja melumittaukset 12.12.2025 klo 19.15 – 13.12.2025 klo 10 sekä 13.12.2025 klo 19 – 14.12.2025 klo 10 (oheismateriaali). Tarkastuksen ja melumittausten perusteella ██████ vesi-ilmalämpöpumpusta ██████ kulmamakuuhuoneeseen kuuluvasta

melusta voi aiheutua terveydensuojelulain 1 §:ssä tarkoitettua terveyshaittaa. Lisäsuojaus ei ole poistanut terveyshaittaa.

Tämän vuoksi [REDACTED] kiinteistön omistajaa on tarpeen velvoittaa terveydensuojelulain 27 §, 51 §:n ja 53 §:n mukaisella määräyksellä määräajassa oikaisemaan kyseinen laiminlyönti. Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi lisäksi tehostaa antamaansa määräystä uhkasakolla.

Lahden ympäristöterveys on kuullut asianosaisia hallintolain 34 ja 36 §:n mukaisesti määräyksestä poistaa terveyshaitta ja siihen annettavasta määräajasta. Kuulemiskirje lähetettiin asianosaisille sähköpostilla 9.2.2026. Vastine tuli jättää viimeistään 25.2.2026.

[REDACTED] kiinteistön omistaja pyysi kuulemiselle lisääaikaa 25.3.2026 asti. Lisääaikaa myönnettiin 2.3.2026 klo 15 asti, ja mahdollisena 14 vuorokautta lisää, jos asianosainen toimittaa selvityksen ja asianmukaisen todistuksen määräaikaan mennessä. Asianosainen ei toimittanut asianmukaista todistusta määräaikaan mennessä.

[REDACTED] kiinteistön omistajat antoivat vastineen 18.2.2026. Vastineessa todetaan, että [REDACTED] omistajan ilmoitukset vesi-ilmalämpöpumpun sammuttamisesta ja pois päältä pitämisestä eivät vastaa todellisuutta, vaan vesi-ilmalämpöpumppua on pidetty päällä marraskuusta 2021 alkaen vuosittain huhtikuun loppuun saakka. Pumppu on tuottanut unihäiriötä aiheuttavaa melua makuuhuoneisiin kohta kuuden vuoden ajan. Vastineessa otetaan kantaa asetettavaan uhkasakkoon ja asetettavaan

määräaikaan terveyshaitan poistamiseksi. Vastineessa esitetään, että terveyshaitta määrätään poistettavaksi heti.

Lainsäädännön perustelut

Terveydensuojelulain 26 §:n mukaan asunnossa ei saa esiintyä melua siten, että melusta aiheutuu asunnossa oleskeleville terveyshaittaa.

Terveydensuojelulain 27 §:n 1 momentin mukaan, jos asunnossa esiintyy melua siten, että siitä voi aiheutua terveyshaittaa asunnossa oleskelevälle, toimenpiteisiin haitan poistamiseksi tai rajoittamiseksi on ryhdyttävä viipymättä.

Terveydensuojelulain 1 § mukaan terveyshaitalla tarkoitetaan ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä.

Asumisterveysasetuksen (545/2015) 12 §:ssä on asetettu melun toimenpiderajat. Ympäristöterveyden suorittamien melumittausten perusteella melulle asumisterveysasetuksessa asetetut toimenpiderajat makuuhuoneessa ylittyvät etenkin yöaikaan, johtuen [REDACTED] vesi-ilmalämpöpumpusta. Pumpun melu on pienitaajuisia ja ominaisuuksiltaan häiritsevää sekä selvästi taustamelusta erottuvaa. Asumisterveysasetuksen 3 §:n mukaisesti kokonaisuutena arvioiden [REDACTED] vesi-ilmalämpöpumpusta [REDACTED] kulmamakuuhuoneeseen kuuluvasta melusta voi aiheutua terveydensuojelulain 1 §:ssä tarkoitettua terveyshaittaa.

Terveysuojelulain 27 §:n 2 momentin mukaan kunnan terveysuojeluviranomainen voi velvoittaa sen, jonka vastuulla haitta on, ryhtymään viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin terveyshaitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi.

Terveysuojelulain 27 §:n 4 momentin mukaan määräysten antamisen tulee perustua terveysuojeluviranomaisen tekemään tarkastukseen sekä riittäviin ja luotettaviin mittauksiin, näytteisiin, tutkimuksiin, selvityksiin tai havaintoihin.

Terveysuojelulain 51 §:n mukaan kunnan terveysuojeluviranomaisella on oikeus antaa yksittäisiä kieltoja ja määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen ehkäisemiseksi.

Terveysuojelulain 53 §:n mukaisesti "Jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti taikka lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisen velvollisuutensa, valvontaviranomainen voi päätöksellään velvoittaa asianomaisen määrääjässä oikaisemaan sen, mitä on oikeudettomasti tehty tai lyöty laimin." Kunnan terveysuojeluviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa määräystä uhkasakolla.

Määräystä on tarpeen tehostaa uhkasakolla, koska ympäristöterveyden kehotuksesta huolimatta [REDACTED] kiinteistön omistaja ei ole poistanut vesi-ilmalämpöpumpusta aiheutuvaa terveyshaittaa. Uhkasakkolain mukaan uhkasakko asetetaan määräämällä päävelvoite asianomaisen noudatettavaksi sakon uhalla. Uhkasakko asetetaan tässä tapauksessa siten, että sen suuruus määräytyy ajan kulumisen mukaan (juokseva uhkasakko). Uhkasakkolain mukaan

asettamispäätöksestä on käytävä selvästi ilmi, mihin asianosainen on veloitettu ja milloin, mihin mennessä tai mistä lähtien päävelvoitetta on noudatettava.

Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, veloitetun mahdollisuus noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat.

Terveystensuojelulain 56 §:n mukaisesti 27 §:ssä ja 51 §:ssä tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Lainsäädäntö

Terveystensuojelulaki (763/1994) 1, 7, 26, 27, 49, 51 ja 56 §

Terveystensuojeluasetus (1280/1994) 17 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015) 1, 3, 4, 11, 12 ja 13 §

Hallintolaki (434/2003) 34, 36 ja 45 §

Ulkasakkolaki (1113/1990) 6, 7, 8, 9 ja 10 §

Muutoksenhaku

Hallintovalitus

Toimenpiteet

Saantitodistuskirjeenä [REDACTED], kiinteistön omistaja.

Sähköpostilla [REDACTED] kiinteistön omistaja.

Rakennus- ja ympäristölupautakunta

Päätöspäivämäärä 10.03.2026 § 23

Sähköinen tiedoksisaanti Maanmittauslaitos,
viranomaispaatokset@maanmittauslaitos.fi